PHƯỢNG GIANG

SÁCH HỒNG

CON ĐƯỜNG MỚI

Của LỆ-OANH

CON ĐƯỜNG MỚI

LỆ-OANH

Tý mở mắt ra thấy quanh mình tối om om, Tý cũng chẳng biết bây giờ là mấy giờ, sáng hay trưa, chiều hay tối ? Tý thấy cổ họng khô ráo quá, muốn ngồi lên tìm nước uống, nhưng khắp mình đau như người phải đòn, chân tay bải hoải, không sao cất đầu lên nổi.

Ngầm gian buồng tối tăm lạnh lẽo, Tý thấy hơi rờn rợn, Tý toan gọi u già lấy nước cho Tý uống, nhưng Tý lại ngần ngại : u già hơi nghễnh ngãng, lúc nào cũng lúi húi làm việc dưới bếp, Tý gọi thật to chưa chắc u đã nghe tiếng, huống hồ lúc này Tý mệt, giọng Tý yếu ớt thều thào giá u có đứng ngay trước mắt, cũng vị tất u đã nghe rõ tiếng nói của Tý, nữa là...

Giữa lúc ấy, Tý nghe ngoài sân có tiếng lũ trẻ con — em Tý — nô đùa rầm rĩ, rồi lại nghe tiếng quả bóng rơi bồm bộp xuống đất, có quả chạm cả vào cạnh liếp che cửa buồng chỗ Tý nằm, làm thành những tiếng thình thịch rất vui tai. Tý thấy ngứa ngáy chân tay, chỉ muốn ngồi phắt dậy chạy ra sân, nhảy xông vào chỗ trẻ con chơi, bắt lấy quả bóng đá tung thật cao, cao tít lên đến quá

cái nhà gác ba từng của ông Tham-Miện ở đầu phố thì thích quá, nhưng hai chân Tý lúc này như muốn dán chặt lấy giường, không sao nhấc lên nổi, còn nói gì đến đá bóng.

Tý lim dim đôi mắt, lắng tai nghe tiếng lũ trẻ đá bóng ngoài sân, quả nào tung cao, quả nào tung thấp, Tý đều nghe rõ rành mạch, cái quả chưa lên khỏi nóc nhà đã rơi bịch xuống đất chắc là quả của thằng Tiến, em út Tý, cái thằng có hai cẳng chân leo kheo, nhưng lại hay bấp tấp đá vội, còn quả tung thật cao, mãi mãi mới nghe tiếng rơi, đúng là của thằng cu Lộ, con ông Phán Vũ bên hàng xóm, thằng cha ấy cao lênh-khênh, lại nổi tiếng là đá « ngỗ ». Anh chàng Kim, em thứ hai Tý thấp lùn, hai ống chân chắc nịch, đá quả nào cũng vừa tầm chắc chắn. Mắt tuy không trông thấy, nhưng tai Tý nghe rành lắm, Tý đoán nhất định không sai được. Chúng nó vừa đá bóng vừa reo hò, cãi nhau ầm ỹ như mổ bò. Chắc hẳn ông bà Tham đi vắng cả, nên chúng nó mới tự-do hò hét như vậy, nếu ông ở nhà thì mỗi đứa đã được « ăn » mấy cái phật trần rồi

Đá một lúc lâu, lũ trẻ lại kéo nhau đi đâu mất cả, Tý lắng tai nghe mãi, chẳng thấy động tĩnh gì, cái không khí lạnh lẽo tịch-mịch của gian buồng, lúc này lại như bao quanh mình Tý. Tý cảm thấy mình trơ trọi cô đơn quá, Tý tủi thân ôm mặt khóc nức nở.

Tý đang khóc, chợt nghe như có người hé mở cánh liếp, rón rén bước chân đi lại phía

giường Tý, rồi một bàn tay nhẹ nhàng đặt lên trán Tý :

— Chú Tý đã đỡ chưa ? Làm sao mà khóc thế ?

Tý mở mắt, u già đang lom khom cúi nhìn Tý, nét mặt u rầu rầu như nét mặt của những bà mẹ hiền đang lo lắng về bệnh trạng của đứa con cưng. Tý cảm động, lấy tay áo quệt ngang nước mắt, rồi nói với u già.

— U cho tôi xin bát nước, khát quá, chờ u một lúc nữa thì tôi đến cháy cổ mất thôi...

U già xoa đầu Tý ngọt ngào :

— Lần sau chú muốn uống nước, cứ gọi tôi rót cho, việc gì phải khóc ? Con trai lớn rồi, ai lại khóc thế, người ta cười cho đấy !

Tý biết u già hiểu lầm, nhưng nó không cãi lại, vì nó không muốn u già thấy rõ những ý nghĩ của nó. U già kéo chăn đắp lại cho Tý rồi quay ra, một lát sau u vào, tay bưng bát nước vối nóng, u đặt bát nước xuống đầu giường rồi luồn cánh tay vào gáy Tý, nâng Tý lên và bưng bát nước để kề vào tận miệng, Tý đang khát, lại được nước vối nóng, ngon quá, nó uống ừng ực một hơi hết bát nước, rồi ra hiệu cho u già đặt mình nằm xuống, u già cất cái bát đi, với chiếc khăn mặt khô treo ở cái đinh trên vách xuống lau miệng cho Tý, xong u nhét cái khăn vào tay Tý và bảo :

— Khăn mặt đây, chú cầm lấy, hễ có ra mồ hôi thì lau ngay đi đừng để nó liếm vào người độc đấy.

U già toan đi ra, thì Tý gọi giật lại :

— U đi đâu đấy ? Hãy ngồi đây tôi hỏi tý đã.

U già quay vào, Tý trỏ xuống mép giường, ra hiệu bảo u ngồi. Ý Tý chỉ muốn giữ u lại để nói chuyện một lúc cho đỡ sợ, chứ thực ra, Tý chẳng có việc gì cần phải hỏi. U già cũng chiều Tý ngồi xuống, Tý tìm mãi mới được một câu hỏi :

— Cậu mợ tôi có nhà không u ?

— Cậu mợ đi xem xi-nê rồi.

— Thế Kim, Tiến đâu ?

— Các chú ấy cũng đi với cậu mợ.

U già thấy Tý buồn, muốn kiếm câu chuyện làm quà cho Tý, u nói :

— Sáng hôm nay, cậu mợ đi phố về, mua bao nhiêu là đồ chơi cho các chú bé, nhiều cái đẹp lắm cơ, hôm nào chú khỏi lên mà xem.

Tý xìu mặt lại :

— Thế cậu mợ tôi có mua gì cho tôi không ?

Nhìn bộ mặt rầu rầu của Tý, u già biết mình lỡ lời, u ngập ngừng một lát, rồi mới nói :

— Cậu bảo chú cứ chịu khó ăn kiêng cho chóng khỏi, hôm nào khỏe hẳn cậu cho đi chơi phố, muốn mua gì cậu mua cho.

Tý thừa biết là u già nói dối, nhưng nó cũng chẳng buồn « lật tẩy », nó chỉ bảo u :

— Thôi u có phải làm gì thì đi làm đi, thỉnh thoảng u vào đây, xem tôi có nhờ việc gì không nhé !

Tý tự nhiên thấy mình trở nên can đảm, nó không thấy sợ nữa, nó muốn nằm yên một mình để suy nghĩ cho yên tĩnh.

Tý nhắm mắt lại, tưởng tượng cái cảnh náo nhiệt tưng bừng ở rạp ciné, giữa đám người đi xem lịch sự sang trọng kia, Tý « trông thấy » cậu mợ Tý ngồi vắt vẻo trên dãy ghế hạng nhất, cậu đang phì phèo trên miệng một điếu thuốc lá thơm, mợ ôm chiếc ví da to tướng, mặc áo hàng mầu lòe loẹt. Kim và Tiến gọn ghẽ bảnh bao trong bộ quần áo kiểu lính thủy, sạch sẽ mới tinh, chúng nó vừa nhai kẹo vừa luôn mồm hỏi cậu mợ những cái lạ mắt trên màn ảnh, cậu mợ nó cũng vui vẻ giảng giải cặn kẽ cho chúng nó nghe. Trên nét mặt mọi người đều vui tươi hớn hở, họ quên bẵng mất cái thằng cu Tý ốm yếu gầy gò, đang nằm rên khừ khừ trên chiếc giường tre, trong cái buồng xó bếp này. Mà thằng bé xấu số ấy có phải người đâu xa lạ, nó cũng là một trong số những đứa con của cái gia-đình trẻ hạnh-phúc, đang ngồi trong rạp ciné kia.

Cách đây đã đến sáu bảy năm, Tý cũng như các em bây giờ, mỗi buổi chiều thứ bảy. Tý lại được tắm gội sạch sẽ, thay mặc quần áo đẹp, rồi đi xem ciné với cậu mợ. Tý cũng được cậu giảng cho nghe những cái hay cái đẹp trên màn ảnh. Tý cũng được mợ mua cho một túi đầy kẹo để Tý nhai luôn mồm cho khỏi buồn ngủ. Nhưng bây giờ thì thôi rồi, mợ Tý mất đã mang theo cả cái tươi đẹp của đời Tý đi theo, chỉ còn để lại cho Tý một chuỗi ngày đau đớn ê chề, chưa biết đến bao giờ mới chấm rứt ?

Hồi mợ mới mất, cậu vẫn thương yêu săn sóc Tý, nhưng từ ngày có mợ kế về thì tình cậu

đối với Tý mỗi ngày một nhạt dần, nhất là từ khi có hai em Kim và Tiến ra đời, thì cậu đối với Tý lại càng ghẻ lạnh thờ ơ. Nhiều khi bỉnh như cậu quên bẵng mất « hòn ngọc cưng » — đó là cái tên cậu đặt cho Tý hồi mợ Tý hãy còn — đầu tiên của cậu.

Mợ kể Tý thì khôn khéo lắm, từ hồi về nhà chồng mợ chưa hề đánh Tý hay mắng Tý bao giờ, mỗi lần Tý có lỗi, trước mặt cậu, mợ chỉ đưa nhẹ một câu hoặc cười khẩy một tiếng, là đủ để Tý bị một cái tát nảy đom đóm, hay có khi là một trận đòn thâm tím mình mẩy.

Tý sợ cậu nó lắm nên lúc nào cậu có ở nhà thì Tý lại len lén xuống bếp ngồi lí lê nói chuyện với u già, u già dạy Tý nhặt rau, gảy bếp, thổi cơm, lâu dần Tý làm những việc ấy một cách thông thạo. Cậu thấy thế thường phàn nàn với mợ:

—Thằng ấy có tính bẩn tiện, chỉ quen ăn xó mó niêu, suốt đời gục đầu xó bếp, chẳng còn làm nên trò trống gì nữa.

Tý cũng dành chịu nhận cái tiếng « bẩn tiện » và « ăn xó mó niêu » vì nó cũng không thể nào chừa xuống bếp được. Có lẽ cậu nó nói đúng, nếu không, sao cùng một bố đẻ ra, Tý lại không được sung sướng như hai em của Tý.

Trước Tý cũng được đi học cái trường ngay cạnh nhà, nhưng từ hồi cậu xin được cho hai em vào trường Lít-sê, thì Tý phải lĩnh cái trách nhiệm đưa đón các em đi học về học, mỗi ngày bốn buổi thành ra không đủ thì giờ cho Tý đi học trường.

Mợ không muốn nuôi thêm đầy tớ, vì sợ tốn tiền, mợ thường ngọt ngào bảo Tý :

— Con chịu khó đưa các em đi học, rồi về học lại bài của các em cũng được, chỗ nào không hiểu hỏi cậu, cậu giảng cho. Học trường cũng thế chứ khác gì.

Tý cũng nghĩ cái tướng mình « bần tiện » giá có đi học, sau này chắc cũng chẳng làm nên trò gì, nên Tý cũng vui lòng nghỉ học, không phàn nàn oán hận gì cả.

Hôm Tý sốt thương hàn, cậu mợ Tý sợ cuống lên, không phải sợ vì thương Tý, hay lo Tý chết, mà là sợ lây bệnh sang người khác ; Tý đi nhà thương tư thì sợ tốn tiền, mà cho đi nhà thương làm phúc thì lại sợ mang tiếng, mợ bàn đi tính lại mãi, sau mới quyết định đem Tý xuống buồng u già, kê thêm một cái giường tre, bên cạnh giường u cho Tý nằm. Việc thuốc thang cơm cháo cho Tý đã có u già, cậu mợ không phải bận tâm đến. Từ hôm xuống dưới nhà, Tý cũng dễ chịu, vì được nằm cạnh u già, nói chuyện với u, Tý cũng đỡ liu quạnh.

Trong nhà chỉ có u già là còn có cảm tình với Tý hơn cả. Thấy Tý ốm, u hết sức trông nom săn sóc, như chính con u đẻ ra. Một buổi chiều, thấy Tý sốt nặng quá, mê man bất tỉnh, u hoảng sợ chạy lên bảo với ông chủ, ông chủ thì chỉ thở dài :

— Rầy rà quá, biết cho nó uống thuốc gì bây giờ ?

Bà Tham ngồi bên cau mặt lại :

— Việc gì phải thuốc, bệnh thương hàn thì

cần nhất là phải kiêng dừng cho ăn cơm, hết kỳ sốt thì tự khắc khỏi, thuốc có ăn thua gì đâu ?

Ông Tham gật gù, cho lời nói của vợ là có lý. Ông không nói gì nữa, đứng lên mặc quần áo đi chơi. Thấy u già đứng tần ngần, nước mắt chạy quanh, ông gắt :

— Thôi đi xuống đi, còn đứng làm gì đấy ? Nó có sốt quá thì lấy cái khăn mặt, dấp nước nóng đặt lên trán nó một lúc, tự nhiên nó dịu nóng đi chứ khó gì ?

Bà Tham nói thế mà đúng, Tý sốt mãi rồi cũng phải khỏi thực. Ba bốn hôm nay Tý mất hẳn cơn sốt, người chỉ còn thấy nhọc mệt và đau mình. Tối hôm qua, nhân lúc vui chuyện, u già đã buột mồm kể lại với Tý tất cả những câu chuyện từ hôm Tý ốm, Tý chỉ cười nhạt, lẩm bẩm nói một mình : Không biết em Kim, em Tiến bị ốm thương hàn như mình, thì cậu mợ có « cứ để mặc kệ hết kỳ sốt thì phải khỏi » không nhỉ ?

* *

Người ta sống chết có lẽ là tại số thực, chẳng thế mà mấy hôm nay thằng Tý đã khỏe mạnh như thường ; nó ăn mỗi bữa ba bốn bát cơm, vẫn còn thấy đói, thường vẫn xuống bếp lục cơm nguội luôn. U già thương hại, vẫn lấy trộm gạo nấu cháo cho Tý ăn thêm, nó còn béo tốt hơn hồi chưa ốm.

Hôm nay chủ nhật, cậu mợ Tý đi ăn cơm khách. Tý chợt nhớ tới buổi các em đá bóng hôm mình ốm, nó vẫn « thèm thuồng », nó bảo Kim :

— Kim rủ Lộ sang đây đá bóng chơi đi

Kim vỗ tay reo lên :

— À phải đấy ! phải đấy ! Thế mà quên bẵng đi mất, anh mang quả bóng ra sân trước đi.

Vừa nói nó vừa chạy vụt sang nhà thằng Lộ, chỉ một lát sau hai đứa đã dắt nhau về, chúng nó vác bóng ra sân, chia nhau ra đứng bốn góc. Thằng Lộ kém thằng Tý ba tuổi, nhưng lại cao hơn nó tới một cái đầu, thằng Tiến mới lên sáu, bé nhất đám. Tý ghép nó đứng về phía Lộ, còn Tý thì đứng với thằng Kim.

Bốn đứa thi nhau quần thảo quả bóng, tung lên ném xuống, mặc sức nô đùa. Đang lúc cao hứng, thình lình thằng Kim đá chéo chân một cái, quả bóng đáng lẽ tung sang phía thằng Tý, bất đỏ lại bay vút vào phòng khách, rồi không biết chạm phải cái gì rơi đánh xoảng một tiếng thực to. Bốn đứa hoảng hồn, ùa chạy cả vào phòng, một cảnh tượng « hãi hùng » bầy ra trước mắt : chiếc lọ Khang-hy của ông Tham, ngày thường ông trân trọng quý nó như vàng, vẫn dùng cắm hoa, để trên chiếc bàn con giữa phòng khách, bị quả bóng xô phải rơi xuống đất vỡ tan ra từng mảnh, nước chảy lênh láng trên mặt đất. U già ở dưới bếp cũng chạy lên, trông thấy thế kêu ầm ỹ :

— Thôi chết rồi ! ai đánh vỡ lọ thế này ? Chốc nữa ông bà về thì chết. Các chú nghịch quá, thế nầy có khổ không !

Thằng Tý, thằng Kim mặt tái ngắt, không còn hột máu ; thằng Lộ khôn hồn lủi về mất, thằng Tiến đứng nép vào một xó, ngơ ngác nhìn hết người nọ đến người kia. U già cúi xuống nhặt

những mảnh lọ vỡ, thằng Tý thì đi tìm giẻ lau nhà.

Đang lúc mọi người lo lắng sợ hãi thì ông bà Tham đầy cổng bước vào, ông vừa đi vừa bình phẩm với bà về các nhân vật mà ông bà vừa gặp trong bữa tiệc, cả hai người cùng có dáng say sưa vui vẻ. Thằng Tiến chạy vội ra đón bố mẹ, thỏ thẻ mách :

— Anh Kim đánh vỡ cái lọ cổ của cậu rồi, cậu ạ ?

Ông Tham đang vui vẻ, chợt giật bắn người như bị sét đánh bên tai, mặt ông đang hồng hào, bỗng xám ngoẹt như gà cắt tiết, ông chẳng nói chẳng rằng, rảo bước đi vào phòng khách, khi nhìn thấy chiếc lọ quý của mình, biến thành đống mảnh vụn, đã được u già nhặt gọn vào một xó, Ông thất-vọng há hốc mồm ra, mãi mãi mới kêu được lên tiếng :

— Trời ôi ! trời ôi ! thế này là nó giết tôi !... Nó giết tôi ! ...

Hai chân ông dậm xuống đất đành đạch, hai bàn tay chuối mắn nắm chặt lại cứ đấm thùm thụp mãi vào cái bộ ngực nùng nục những thịt của mình, hai hàm răng nghiến vào nhau kèn kẹt — đó là cái thói quen của ông Tham, mỗi khi cơn giận đã lên đến cực điểm.

Tý và Kim run như cầy sấy, chúng nó đứng nép vào tường, không dám nhúc nhích. Bà Tham cũng chạy vội vào bối u già :

— Làm sao lại vỡ lọ thế hử u già ?

— Thưa bà, chú Kim ném quả bóng rơi vào đấy ạ !

Ông Tham giận quá nắm tay Kim lôi sềnh-sệch ra giữa nhà, rồi quát :

— Ai cho mày đá bóng hử ? Tao đã bảo bao nhiêu lần rồi cơ mà !...

Vừa nói vừa giơ tay toan tát thực mạnh vào mặt Kim, nhưng thấy vẻ sợ hãi của nó, ông lại rụt tay lại, chỉ véo vành-tai nó lắc lắc mấy cái, thằng Kim òa lên khóc, nó quay lại cầu cứu mẹ nó :

— Mẹ ơi !

Bà Tham chạy lại gạt tay ông Tham ra, kéo Kim vào lòng rồi bảo ông Tham :

— Được, mình cứ để tôi hỏi nó xem đã.

Bà nhấc Kim ngồi lên trên lòng, lấy khăn tay lau nước mắt cho Kim, rồi dịu dàng bảo :

— Cậu mợ đã cấm con không được đá bóng ở trong sân, sao con không nghe lời cậu mợ ? Ai xui con thế ?

Thằng Kim vừa nức nở vừa nói :

— Tại... tại anh... Tý...

Chưa nghe rứt câu, bà Tham đã ngửng phắt ngay đầu lên, nhìn chừng chừng vào mặt Tý, cười nhạt :

— Tôi đã biết cơ mà... đầu têu chỉ tại « ông Tý » thôi ! ông giết tôi vừa vừa chứ. Tôi đã khổ về ông nhiều lắm rồi đấy ông ạ !

Ông Tham cơn giận đang bốc lên ngùn ngụt, chưa biết trút vào đâu, nghe bà Tham nói thế, ông không cần hỏi rõ đầu đuôi, lập tức nhảy chồm lại phía thằng Tý, túm chặt lấy tóc nó, dìm đầu xuống, thẳng tay vả thực mạnh vào mặt nó ba bốn cái liền, tối tăm mặt mũi, rồi đẩy Tý

nằm sóng soài trên mặt đất với chiếc phất trần treo trên vách, quay đầu cán lại quất vun vút vào lưng Tý.

Tý đau quá kêu khóc van lạy rối rít, ông Tham tay vẫn cứ vụt túi bụi, miệng quát tháo rầm rĩ :

— Ông đã « truyền dời » cho mày bao nhiêu lần rằng cái « mả » nhà mày đấy, không được chạm đến cơ mà ! Mày không nghe ông thì mày chết, cho mày đi theo con mẹ mày cho rảnh mắt ! Còn oan ức gì nữa mà khóc ? Này khóc này ! khóc này !

Tý đau quá ngồi bật dậy, xoay vòng tròn trên mặt đất, một tay ôm đầu, một tay giơ lên đỡ lấy những cán phất trần của ông Tham vụt xuống. Mặc, ông Tham vẫn vụt, vụt cả vào mặt, vào mũi, vào mồm, chẳng chỗ nào trong thân thể Tý không bị cán phất trần của ông hỏi thăm tới.

Thằng Kim đang ngồi trên lòng mẹ, thấy Tý bị đánh đau quá, trước nó còn sợ xanh cả mặt, sau không hiểu nghĩ sao, nó chụt xuống đất, chạy ra níu lấy cánh tay ông Tham, òa lên khóc :

— Cậu đừng đánh... đánh anh Tý nữa cậu ơi !... con đánh vỡ lọ chứ anh... anh Tý có đánh vỡ đâu... Hu... hu !!!...

Ông Tham đang cơn hăng gạt tay Kim ra :

— Bước ngay không chết bây giờ, việc gì đến mày ?

Bà Tham vội chạy ra ôm chầm lấy Kim, rồi nói với ông Tham.

— Thôi đánh nó làm chi cho mệt... Của ấy thì đánh đến chết cũng thế thôi !

U già cũng xin mãi, ông Tham mới hơi nguôi giận, ông quát u già :

— Lôi nó ra ngoài kia !

U già dỗ Tý dậy, nhưng Tý đã mềm nhũn như cái xác không hồn, u phải khó nhọc lắm mới vực được Tý xuống dưới nhà, đặt Tý nằm trên giường, rồi lấy chiếc khăn mặt ướt, lau mặt mũi cho Tý.

∴

Ba hôm nay Tý nằm liệt trong buồng, nó khóc đến nỗi hai mắt sưng bằng hai quả nhót, những vết phấn trắng lằn ngang lằn dọc trên khắp mặt mũi mình mẩy nó sưng u lên, thâm tím lại, đau buốt nhức nhối, suốt ngày. Chỉ khổ cho u già, vừa hầu nó ốm chưa được bao lâu, lại phải hầu nó bị đau đớn. U phải ăn bớt tiền chợ mua các thứ lá về, xoa bóp rửa ráy cho nó. Ông bà Tham vì quá « giận » nên không hỏi han gì đến. Hôm đầu nó không chịu ăn uống lì gì, u già phải dỗ dành mãi, nó mới nhấm nháp mỗi bữa một lưng cháo.

Mãi đến hôm thứ tư, Tý mới gắng gượng đi lại được, bà Tham thấy thế lại bảo u già bắt nó phải đưa các em đi học, vì nhà neo người, một mình u già phải cáng đáng cả ngần ấy việc thì bận quá. Tý sợ đòn cũng phải miễn cưỡng đưa các em đi.

Một buổi chiều, Tý đưa các em đi học, lúc trở về tới cổng thấy thằng bé đánh giầy mũ cho ông Tham mọi khi, đang ngồi nghỉ ở trong cổng nhà nó, thấy Tý về nó chào :

— Cậu có giầy mũ đánh không ?

Tý lắc đầu, đi thẳng vào sân, thấy cửa nhà trên khóa trái, u già đang lúi húi quét dọn ở trong bếp, Tý vào buồng, treo mũ lên mắc, rồi lại đi ra cổng chơi, thằng bé đánh giầy vẫn ngồi dựa lưng vào tường, ghếch hai chân lên cái quai thùng đọc báo. Tý lại gần tán chuyện :

— Sao anh không đi đánh giầy lại ngồi đây ?

Thằng bé đánh giầy ngửng đầu lên, gấp tư tờ báo lại, phầy phầy mấy cái vào mặt, vừa ngáp vừa nói :

— Nắng quá, ngồi nghỉ chân một tí, đi từ sáng đến giờ còn gì ?

— Anh đánh giầy thế này, mỗi ngày được bao nhiêu tiền ?

— Chả cứ, mươi mười lăm đồng, hôm nào đắt hàng thì được vài ba chục.

— Thầy u anh làm nghề gì ?

— Tôi làm gì có thầy u ! Thầy u tôi chết cả rồi !

— Thế anh ở với ai ?

— Tôi ở một mình.

Tý chớ mắt :

— Ở một mình ? Bộ anh bé thế mà dám ở một mình cơ à ?

Thằng bé đánh giầy bĩu môm :

— Mười hai tuổi đầu rồi lại còn bé à ? Giá thầy u tôi có còn thì bây giờ tôi cũng phải đi làm kiếm lấy mà ăn, chứ ai nuôi ?

Tý lắc đầu, tỏ ý không tin, thằng bé đánh giầy tức mình, kể hết việc riêng của mình ra dẫn chứng.

— Cậu không tin, bôm nào tôi đưa cậu về nhà tôi cho cậu xem có phải tôi ở một mình không. Này nhé ! Tôi lên ba thì u tôi mất, lên sáu tuổi thì thầy tôi gửi chú tôi nuôi hộ, rồi đi làm phu mỏ. Tôi ở nhà với chú thím khổ lắm, suốt ngày chăn trâu cắt cỏ, vớt bèo cho lợn, quét quáy dọn dẹp luôn tay, lại còn phải bẫu lũ em con chú tôi nữa, ăn thì bữa đói bữa no, mặc thì độc mặc thừa của các em thải ra. Thế mà chú thím tôi vẫn chửi như vật thịt, đánh như đòn thù. Nhất là từ hồi nghe tin thầy tôi chết vì ngã nước thì chú tôi lại càng ghét đắng ghét cay, chỉ sợ phải nuôi báo cô tôi suốt đời. Một hôm nghe chú cả Tôn ở tỉnh về kể chuyện trên này sung sướng, kiếm ăn dễ dàng lắm, thế là tôi đi luôn.

— Khi mới lên đây anh có tiền không ?

— Chẳng có xu « mẹ » nào cả.

— Thế những ngày chưa có việc làm thì anh ăn bằng gì ?

— Hôm lên, trong túi tôi có bốn đồng là tiền ngày tết các cô các chú tôi mở hàng còn để dành được. Tôi cứ lang thang đi khắp các phố, chẳng biết làm gì, mà cũng chẳng biết đi đâu, đói thì mua bánh mì chén, mỏi thì ngả lưng trên những cái ghế trong vườn hoa. Buổi trưa hôm sau, tôi đang đứng ngắm những đĩa bánh ngọt bầy trong tủ kính của một giao hàng ở phố hàng Đường, thì chợt nghe có tiếng gọi : « Ê bé con » tôi ngoảnh lại một ông béo phục phịch, ăn mặc sang trọng, tay cầm cái can, mắt đeo kính trắng đang đi lại phía tôi. Tôi ngần người không hiểu

ông ta gọi ai, thì ông ta nhìn tôi tươi cười hỏi: « Bé con đi làm không? » Tôi rụt rè hỏi lại: « Thưa ông làm gì ạ? » ông ta bảo: « Nếu muốn đi làm thì theo tôi, chỉ việc ngồi bán hàng, lương mỗi tháng năm chục, bằng lòng không? » Tôi ngần ngại, vì sự thực tôi không thích đi ở, nhưng sờ túi thấy không còn đinh đồng xu nào, tôi nghĩ bụng: « Thôi cũng liều, hằng biết tối nay có cơm chén đã, mai sẽ hay. » Thế là tôi gật liền, ông ta cũng có dáng bằng lòng lắm, ra hiệu cho tôi đi theo...

Thằng bé đánh giầy đang kể ngừng lại. Tý hỏi:

— Thế sao anh không ở với ông ấy lại đi đánh giầy?

— Ấy để tôi kể nốt cho cậu nghe: nhà ông chủ tôi ở Bờ-Hồ, bán hàng giải khát. Mấy hôm đầu tôi giữ chân sai vặt, lau bàn ghế, quét nhà. Ông chủ có hai thằng con trai, một đứa độ lên sáu lên bảy, một đứa độ lên chín lên mười chúng nó mến tôi lắm, cứ bắt tôi đánh đinh đánh đáo, và dắt chúng đi chơi, không chịu rời tôi ra nửa bước. Ông bà chủ chiều con, đành nuôi người khác thay chân tôi, và thăng cho tôi lên chức « hầu chú ».

Công việc của tôi thì nhàn lắm, chỉ lúc nào các « chú » đi học, mới phải làm vài việc lặt vặt trong nhà, còn thì cứ việc chơi « thả cửa ». Nếu chỉ có thế, thì có lẽ tôi còn ở đấy mãi được, khổ một nỗi là các chú con cưng của ông chủ tôi hay bị đòn lắm, học không thuộc bài:

đòn, đánh dây mực ra áo ; đớn, chửi nhau cãi nhau ; đòn, nói tục, nó láo ; đòn, suốt ngày chỉ những đòn là đòn. Mà đòn thì ông chủ không thích đánh thẳng vào lưng các « chú », thường thường chỉ mượn cái lưng tôi « đánh giùi » để thị uy cho các « chú » trông thấy mà phải khiếp. Bà chủ tôi rất thích cái lối dậy con của ông chủ nhưng tôi thì tôi không thích, nên sau khi lĩnh được hai tháng tiền lương là tôi chuồn thẳng.

— Tại sao anh lại làm nghề này ?

— Sau khi ra khỏi nhà chủ rồi, tôi gặp một thằng bé đánh giầy quen, nó rủ tôi về Ngọc-Hà ở chung với nó, chúng tôi làm chung nhau, được đồng nào chia đôi, muốn làm lúc nào thì làm, muốn chơi lúc nào thì chơi... Tuy kiếm được ít tiền, nhưng chẳng phải quỵ lụy luồn cúi ai, chẳng ai cai quản được mình.

Tỷ như thằng bé đánh giầy một cách kính phục, tự nhiên nó thấy nó bé nhỏ hơn thằng bé đánh giầy nhiều quá, tuy nó còn hơn thằng bé kia những hai tuổi, nó bảo thằng bé đánh giầy :

— Kể ra thì anh cũng liều lĩnh quá : một thân một mình ở cái đất Hà-nội này mà không sợ chết đói à ?

Thằng bé đánh giầy cười nhạt :

— Thà rằng chết đói, còn hơn là để cho họ đánh đập sỉ nhục mình như một con vật ! Mấy lại làm thế nào mà đến nỗi chết đói được ? Hai cánh tay làm chỉ để nuôi có mỗi một cái mồm mà không nổi, thì thà đâm đầu vào đường xe lửa, chết quách, sống làm gì cho « nhục quốc ». Tôi

thì tôi tin rằng không bao giờ tôi có thể chết đói được !

Tý nín lặng, một lát sau mới ngập ngừng :

— Hôm nào anh cho tôi xuống chơi nhà anh nhé !

— Ừ thật nhé ! Thế để đến chủ nhật, tôi lại đây đón cậu nhé ! Ở đấy mát lắm cơ ! Nhớ mang súng cao su đi mà bắn chim. Thôi muộn rồi, tôi phải đi một « tua » nữa mới được. Nhớ sáng chủ nhật nhé !

Nói xong nó cúi xuống xách thùng phấn lên, dơ tay chào Tý theo kiểu nhà binh, rồi thoăn thoắt chạy ra đường cái. Tý thẫn thờ trông theo, mãi tới khi thấy nó rẽ sang lối khác, mới quay vào.

*

Hôm nay chủ nhật, trời quang đãng mát mẻ, trên không lởn vởn một vài đám mây trắng bay nhẹ như khói. Tý thức dậy từ sáng sớm, nó thấy lòng nó cũng tưng bừng rộn rịp như những con chim non bé xíu đang nhảy nhót bay truyền từ cành nọ sang cành kia, ríu rít ca những bài ca không bao giờ thay đổi.

Sáng nay ông bà Tham cho Kim, Tiến về Hà-Đông ăn giỗ, đến tận chiều tối mới ra. Chờ ông bà Tham đi khỏi, Tý tắm gội thay mặc quần áo chỉnh tề rồi ra cổng ngóng đợi thằng Ất — tên thằng bé đánh giầy — Mãi hơn chín giờ Ất mới tới, không thấy nó xách thùng kem phấn, Tý hỏi, nó nhe răng cười :

— Hôm nay có « quý khách » về chơi, ai lại

còn đi đánh giầy ? Làm việc quanh năm cũng phải có một ngày nghỉ ngơi giải trí chứ !

Hai đứa dắt nhau lên tàu điện, thằng Ất vui vẻ nói lảu táu luôn mồm. Tý thò đầu ra cửa sổ nhìn hai bên dãy phố. Ất nói gì nó chẳng để ý nghe, chỉ thỉnh thoảng ừ ào cho xong chuyện. Nó chỉ nơm nớp lo ngày vui chóng hết, cửa « địa ngục » lại sắp mở rộng chờ đón nó trở về. Xe điện đỗ ở Tám-Mái, chúng nó xuống đất đi bộ vào làng Ngọc-Hà, Tý chưa đi qua con đường này bao giờ, nên thấy cái gì cũng lạ mắt. Thái độ lầm lỳ của nó biến đâu mất cả, nó vui vẻ hỏi chuyện thằng Ất luôn mồm

Ất nói :

— Hôm nay tôi sẽ thết cậu một bữa « tiệc » thực sang. Ăn cơm xong, chúng ta đi bắn chim, tối hãy về.

Tý lắc đầu quầy quậy :

— Thôi chịu thôi ! Xuống chơi với các « cậu » một tí rồi tôi phải về, để bận khác, chúng mình gặp nhau còn nhiều, lo gì ?

Ất làm mặt giận :

— Chắc cậu chê nhà tôi nghèo, chỉ có cơm dưa muối chứ gì ? Nói thực cậu biết : chúng tôi tuy nghèo cũng thết nổi cậu được bữa cơm.

Tý cười :

— Sao anh lại nói thế ? Tôi thì giầu gì hơn anh ! Chỉ sợ tôi không dặn trước, đến bữa nhà lại chờ cơm thì phiền lắm.

Ất lại vui vẻ :

— Chẳng ai chờ cậu đâu, ban nãy lúc cậu vào

lấy mũ, tôi đã dặn u già là đến tối cậu mới về. Ông bà đi vắng cả, ai mắng mà sợ ?

Từ bé đến giờ Tý chưa được ai mời mọc thành thực ân cần như thế, Tý cảm-động lắm, nó không biết nói gì nữa, cứ lùi lũi đi theo Ất. Về tới nhà Ất đã gần mười giờ. Thằng Việt bạn Ất, hớn hở chạy ra đón.

Thằng Việt tuy chưa gặp Tý lần nào, nhưng đã được Ất kể chuyện cho nghe nên nó đã có cảm tình với Tý, nó dắt Tý vào nhà, lấy chiếc chiếu rách giải lên cái trõng tre mời Tý ngồi. Ất đi lấy bát rót nước vối ra mời Tý uống. Ba người ngồi uống nước, chuyện trò rất vui vẻ.

Nhà của Ất và Việt — gọi là cái lều thì đúng hơn — chỉ vỏn vẹn có mỗi một gian, vách trát đất, nóc lợp rạ, không có cửa sổ, chỉ có mỗi một cái cửa chính. Đó là « gia tài » của bố mẹ thằng Việt để lại cho nó. Việt mồ côi cha từ năm lên sáu, mồ côi mẹ từ năm lên mười, nó được cái may mắn hơn Ất, là khi mẹ nó chết đi, nó đã « khôn lớn » và đã có nghề nghiệp — đánh giầy — độ thân, không đến nỗi phải nương nhờ « ông cha bà chú ». Việt hơn Ất một tuổi, hai mắt nó sáng quắc, biểu lộ sự thông minh lanh lợi ; khuôn mặt rắn rỏi, ăn nói đĩnh đạc, khoan thai, trái hẳn với thằng cu Ất nói thì láu ta láu táu, mà lại hay nói luôn mồm.

Đang nói chuyện, Ất chợt quay lại hỏi Việt :

— Thế nào ? Đằng ấy đã sửa soạn xong bữa « tiệc » để thết vị « quý khách » của chúng mình chưa ?

Việt ngập ngừng :

— Vừa mới đi chợ về xong, nhưng mà... cái ăn ít lắm !

Ất trợn mắt !

— Sao lại ít ? Tớ đã dặn đằng ấy cứ mua rõ thật nhiều vào cơ mà ? Ờ ờ, thôi phải rồi ! có lẽ hôm nay họ cấm chợ đấy ! Thôi được, được ! Ta phải đi làm thêm một món chim quay nữa mới được.

Tý gạt đi :

— Anh em với nhau gặp gì ăn nấy, các anh cứ bày vẽ kiểu cách cho tốn tiền, tôi không thích thế đâu !

Ất liến thoắng

— Không được, không được, buổi đầu ai lại luộm thuộm thế không được. Việt ở nhà cứ thổi cơm đi, cậu Tý ra đây bắn chim với tôi. Ở đây khối chim, bắn một lúc thì có mà « chén nhọc ».

Nói xong nó đứng lên với hai cái súng cao xu treo trên vách, lại vào xó nhà bốc một nắm đá sỏi cho đầy vào túi, rồi bảo Tý :

— « Đạn » đây rồi, đi đi, thể thao một lúc rồi về ăn cơm cho ngon miệng. Việt nhớ làm nhanh lên nhé !

— Được rồi, các «cậu» cứ đi đi !

Hai đứa dắt nhau ra ngoài đường. Tý trông thấy những vườn hoa, lá cây xanh tốt, hoa hồng hoa la-đơn nở đỏ ối, hương thơm thoang thoảng, nó thích quá quên cả bắn chim, cứ nhẩy chân sáo hết khu vườn này lại sang khu vườn khác, mãi

đến lúc nghe tiếng Ất gọi : nó mới sực nhớ ra vội chạy lại phía Ất.

Thằng Ất bắn chim «nghề» lắm, mới độ nửa giờ đồng hồ, nó đã bắn được đến năm sáu con chim sẻ, thấy Tý chưa bắn được con nào nó cười :

— Cậu bắn thế thì xoàng lắm. Bây giờ cứ chịu khó ngày nào cũng xuống đây, tôi dạy cho.

Hai đứa lại đem nhau về, ở nhà Việt đã thổi chín cơm, nó thấy Ất xách chim về, vội chạy ra đỡ lấy, rồi đem ra đầu hè vặt lông, Tý và Ất cũng xúm lại làm đỡ.

Chỉ một loáng ba đứa đã vặt lông xong sáu con chim, thằng Ất mang xuống ao mổ rửa sạch sẽ, đoạn nó lấy một mớ rơm châm lửa thui cả sáu con chim cháy đen sì lại, rồi đem bầy vào mâm, cả ba đứa rửa tay rồi ngồi vào ăn cơm.

Tý trông trong mâm thấy có một đĩa rau xào, một đĩa trứng tráng cuộn, một đĩa « chim quay », cơm thì là một thứ cơm gạo bông. Món ăn tuy xoàng xĩnh nhưng hình như Việt và Ất lấy làm hãnh diện lắm. Chúng nó mời chào nhau ầm ỹ, tiếp nhau món ăn tíu tít, y như một bữa đại tiệc.

Tý đang đói lại vui vẻ, nên tuy món ăn không có gì, nó ăn cũng rất ngon miệng, chẳng bù với những bữa cơm ở nhà, trên mặt bàn luôn luôn có những món ăn quý thay đổi : nào chim quay, gà rán, vịt tần, thịt bò sốt vang, nhưng Tý chỉ ngồi bưng bát ăn cầm chừng, những trông bộ mặt lạnh lùng của ông bố, với đôi mắt gườm gườm của bà dì ghẻ, cũng đủ no rồi, nhiều khi nó chỉ chan tí

nước canh, và vội và vàng cho xong bữa rồi đứng dậy.

Hôm nay thì khác hẳn, Tý không những ăn rất nhiều, lại nói rất to, bông đùa luôn miệng, nó tưởng như Ất và Việt mới thực là anh em ruột với nó, và túp lều tranh này mới chính là nhà của nó.

Việt với Ất ăn uống ngốn ngấu như hổ đói, chỉ một lát, mâm cơm đã hết sạch sành sanh, nồi cơm cũng vét nhẵn không còn một hột. Ất vừa trộn bát cơm cuối cùng của mình vào cái dĩa dựng « chim quay » chỉ còn sót lại ít nước đen sì như mực loãng, vừa nói :

— Thực là « cầm » như chim quay Siêu-nhiên ! Ngon tuyệt !

Cơm nước xong, nghỉ ngơi một lát rồi Việt và Ất lại đưa Tý đi bắn chim.

Ba đứa lần mò hết khu vườn này sang khu vườn khác chui cả vào rặng tre bụi rậm, bắn được vô số là chim, có cả chim gáy chim đi, và chim sáo nữa. Lúc nào mỏi chân lại tìm tới những gốc cây lớn để ngồi nghe chim chích chòe ca hát và tán chuyện gẫu với nhau.

Tý sung sướng quá, mê man quên cả thời gian. Mãi tới lúc nghe tiếng Việt bảo Ất :

— Thôi chúng mình về làm luôn một bữa chim quay nữa để thết cậu Tý đi, ăn cơm xong cậu ấy về phố cũng còn sớm chán.

Tý mới giật mình, trông trời đã thấy nhạt nắng, nghĩ tới đường về Tý lại thấy ngại ngùng chán nản. Nó thừ mặt ra chẳng buồn chuyện trò với ai cả.

Về tới nhà, Ất lại dục Việt đi làm cơm, lúc ấy Tý mới chợt nhớ ra, nó vội bảo :

— Thôi, thôi, tôi về bây giờ đây, đừng làm cơm nữa, tôi không ăn đâu.

Ất và Việt cố nài, nó nhất định đòi về. Sau thằng Việt phải bảo :

— Ừ, không ăn cơm thì thôi, nhưng hãy ngồi chơi lát nữa, năm giờ về cũng sớm chán.

Tý bấm chừng bây giờ tối ông bà Tham mới ra tới nơi, nên nó cũng không vội lắm, bằng lòng ở chơi với Việt và Ất tới năm giờ.

Thấy Tý cứ ngồi ngây người ra, vẻ mặt buồn thiu, Việt hỏi :

— Tý làm sao thế ?

Việt và Ất đã bỏ được tiếng cậu ở trên tiếng Tý, đó là theo lời yêu cầu của Tý, nó không muốn các bạn gọi nó bằng một cách quan trọng quá, như thế không được thân mật và tự nhiên. Thấy Việt hỏi nó càng buồn thêm :

— Ngày chóng hết quá nhỉ ? Chẳng biết hôm nào tôi lại được xuống đây chơi với các anh một lần nữa ?

Ất cười :

— Tưởng gì chứ thế thì chẳng khó, chủ nhật nào anh cũng xuống đây chơi, chúng tôi sẽ ở nhà để tiếp anh. Bây giờ chúng tôi « giầu » rồi không cần phải đi làm ngày chủ nhật nữa, anh không xuống, chúng tôi cũng nghỉ ở nhà cơ mà.

Tý lắc đầu :

— Chỉ có hôm nay cậu mợ tôi về quê, tôi mới

được đi chơi thế này, nếu cậu mợ tôi ở nhà thì đi thế nào được ?

— Anh tưởng thế, chứ chắc ông bà cũng muốn cho anh đi chơi để đổi gió chứ. Ở cái đất Hà-nội thì nóng chết cha đi ấy, quý báu gì ? Mùa hè người ta cơn phải đi tìm chỗ nghỉ mát thì sao ?

Thấy Ất và Việt vẫn chưa hiểu rõ hoàn cảnh của mình, Tý cũng chẳng buồn dấu nữa, nó đem hết việc nhà kể lại cho hai bạn nghe. Nghe xong thằng Ất trợn mắt, mấm môi, nắm chặt bàn tay nện đánh thịch một cái xuống mặt trống :

— Thế này thì tức chết đi được ! Sao anh không đi phắt chỗ khác mà ở. Còn cứ ở mãi đấy làm gì ? Chẳng biết anh nghĩ thế nào, chứ tôi thì nhất định tôi không chịu cái nước ấy.

— Ừ thế thì bực nhỉ, ông bà ghét Tý như thế sao Tý không tìm cách gì mà tự lập lấy thân có hơn không, tội gì cứ ở đấy mà chịu khổ mãi ?

Tý buồn rầu :

— Nhưng các anh bảo tôi biết làm thế nào ? Tiền không có, nghề nghiệp không có, sống bằng cách gì bây giờ ?

Ất bĩu môm :

— Thế Tý bảo tôi với Việt thì làm gì có tiền, có nghề nghiệp ? Chúng tôi cũng bị họ hàng ghét bỏ, vứt ra ngoài đường, không thèm nhìn đến, sao chúng tôi cũng sống được ? Có chết đói đâu ! Nói Tý đừng giận : nếu Tý bị cha mẹ bỏ rơi mà đến nỗi phải chết đói thực, thì Tý chết là đáng đời lắm rồi, còn oán ai được nữa !

Việt cũng nói :

— Không sợ, cứ xuống đây với chúng tôi, Tý ạ ! Chúng mình đi làm kiếm lấy mà ăn. Tuy nghèo nhưng lúc nào cũng thảnh thơi sung sướng, chẳng hơn giàu mà đau khổ nhục nhằn ư ?

Tý nghe các bạn nói, trong lòng lại càng bối rối, chẳng biết trả lời thế nào. Thấy trời đã tắt hẳn nắng, Tý đứng lên :

— Thôi tôi về, để tôi còn nghĩ xem đã, hôm nào gặp sẽ bàn lại câu chuyện ấy.

Ất và Việt tiễn chân Tý ra đến Tám-Mái, ba đứa còn đứng lại nói chuyện mãi tới khi Tý lên xe điện mới thôi.

Từ hôm ở Ngọc-Hà về, Tý cứ băn khoăn mãi về những lời Ất và Việt nói. Càng nghĩ, Tý càng thấy chúng nó nói có lý : nếu Tý không tìm cách thoát khỏi gia đình, cứ để lần chần ngày này sang ngày khác, thì đời Tý rồi cũng đến như cái cây hết nhựa, cứ tàn tạ khô héo dần dần.

Nhưng ra khỏi nhà rồi, Tý làm cách gì để sinh sống ? Nếu theo lời Ất : « Hai cánh tay làm, chỉ để nuôi có mỗi một cái mồm thôi » thì Tý cũng chẳng lo gì. Tý có thể nhập bọn với anh em Ất và Việt, hoặc đi bán báo, bán kem chẳng hạn, Tý cũng có thể sống được, mà không phải phiền lụy đến ai. Nhưng mà... như thế thì rồi đời Tý sẽ đi tới đâu ?

Nếu Tý cũng đi đánh giầy với bọn Việt, cố chí thú làm ăn năm mười năm nữa dành dụm được một số tiền, rồi cưới vợ, đẻ con, rồi Tý lại « nai lưng » ra làm việc để lấy tiền nuôi vợ nuôi con, tận tụy suốt đời cho đến khi răng

long tóc bạc. Mà như thế để làm gì ? Con người ta sống như thế thì hỏi có ích gì cho đời mình, ích gì cho nhân-loại ? Hay chỉ là tự mình cung phụng lấy cái thân mình cũng không nổi ?

Không, Tý không thể sống cái cuộc đời tầm thường vô vị ấy được. Tý phải đi tìm một con đường sống rộng rãi, khoáng đạt hợp với sở thích của Tý hơn. Nhưng biết làm cách gì bây giờ ?

Suy tính mãi, thốt nhiên Tý chợt nhớ tới một người cậu ruột, tên cậu là Nguyên, trước kia còn mợ Tý, cậu hay đến chơi luôn. Cậu yêu Tý lắm. Hồi ấy cậu làm việc ở công-ty Hỏa-xa Vân-Nam. Cậu cho Tý bao nhiêu là tranh ảnh đẹp ; Tý vẫn còn giữ được tới bây giờ. Năm ngoái cậu có gửi cho Tý một bức thư nhắn xin phép ông bà Tham xuống chơi với cậu, rồi cậu sẽ cho đi Saigon, vì hiện giờ cậu làm ở trên một chiếc tầu chạy đường Haiphong — Saigon. Nhà cậu ở ngay bến Sáu-Kho, Tý còn nhớ được địa chỉ. Hay là bây giờ Tý xuống chơi, nhờ cậu xin cho một việc làm ở trên tàu, Tý sẽ được đi tới những chân trời xa lạ, được học hỏi thêm. Sau này lớn lên, Tý còn có hy-vọng được đi xa hơn nữa.

Nghĩ tới đây, Tý mừng quớ lên, nó hoa chân múa tay, nhảy nhót như một thằng điên. Trong óc nó đang phác họa một cảnh hùng vĩ trên mặt biển mênh mông bát ngát, chỉ trông thấy chân

mây mặt nước, một con tàu nghênh ngang rẽ làn nước bạc, vùn vụt tiến thẳng ra khơi. Trong đó có một vị « tiểu anh hùng » — tức là Tý — đang đi tìm lẽ sống cho cuộc đời mới mẻ của mình.

— HẾT —

XUẤT BẢN PHƯỢNG GIANG

LOẠI SÁCH HỒNG

Sách Hồng là loại tiểu thuyết lý thú và hữu ích cho Nhi-đồng và Thanh-niên nam nữ. Các bậc phụ huynh không phải lo ngại băn khoăn, cứ việc yên tâm mua Sách Hồng đưa ngay cho con em đọc.

Sách Hồng lại vừa là sách giáo khoa Việt-ngữ, các giáo sư muốn trích dẫn những đoạn văn hợp trình độ học sinh đều cần có đủ bộ.

Sách Hồng do ông Nhất-Linh săn sóc về văn chương.

— HẠT NGỌC	*của Thạch-Lam*
— HOÀNG-TỬ TRĂN	*Hồng-Nguyên*
— LÊN CHÙA	*Thiện-Sỹ*
— QUYỂN SÁCH	*Thạch-Lam*
— CHIẾC ÁO NHUNG LAM	*Linh-Bảo*
— THẦY ĐỘI NHẤT	— *Khái-Hưng*
— CÓC TÍA	—
— QUYỂN SÁCH ƯỚC	—
— CÂY TRE TRĂM ĐỐT	—
— ĐỀ CỬA BÍ MẬT	—
— CẮM TRẠI	—
— BÔNG CÚC ĐEN	—
— CÁI ẤM ĐẤT	—
— HAI CHỊ EM	—
— ÔNG ĐỒ BỀ	—
— BẠN VÀNG	*Đỗ-đức-Thu*
— ĐẢO SAN HÔ I & II	*Bảo-Sơn*

TỔNG PHÁT HÀNH
NAM-CƯỜNG

GIÁ : 5$

Giấy phép số 1208/HĐKDTU/PI/XB cấp ngày 3-6-1963